

Zapadni Balkan je poslednji predeo Evrope gde termoelektrane ne samo opstaju, već se grade i nove. Tome je u Berlinu posvećena jedna diskusija. Uz spaljivanje uglja, kažu učesnici, ne mogu se ostvariti klimatski ciljevi.

Interesovanje za diskusiju u Berlinu nije bilo veliko jer Zapadni Balkan je geografski dovoljno daleko, a termoelektrane nisu u centru pažnje kao atomske. Fondaciji „Hajnrh Bel“, bliskoj nemačkoj stranci Zelenih, ova je tema međutim bila dovoljno važna da joj posveti jednu od svojih diskusija u okviru serije pod nazivom „Evropski energetska salon“. Šef odeljenja za Istočnu i Jugoistočnu Evropu, Robert Šperfeld je u uvodnom izlaganju istakao da ni Nemačka nije konačno rešila svoj problem sa termoelektranama navodeći primer Lauzica, stotinak kilometara južno od Berlina. Tamo se pre svega strahuje od gubitka radnih mesta ukoliko dođe do zatvaranja elektrane.

Države EU bi do 2031. godine morala da zatvore sve termoelektrane na uglj kako bi se ostvarili ciljevi dogovoreni na klimatskom samitu u Parizu, opominju brojne istraživačke klimatske organizacije.

Daleko od EU, daleko od planova

U zemljama Zapadnog Balkana međutim, ne samo da se ne misli na zatvaranje postojećih termoelektrana, već se planira i gradnja novih. Recimo treći blok u Kostolcu koji grade Kinezi. U planovima prednjači Bosna i Hercegovina: Tuzla Blok 7, Banovići, Ugljevik 3, a najavljuju se i Kakanj 8 i Gacko 2.

Prema rečima Denisa Žiška iz Centra za ekologiju i energiju iz Tuzle, to će imati katastrofalne posledice po klimu i životnu sredinu, ali i po zdravlje ljudi koji žive u blizini termoelektrana. „Tuzla je jedan od najzagađenijih gradova u Evropi i to će i ostati ukoliko se ostane pri sadašnjim planovima.“

Svest o tome je međutim i kod političara i kod stanovništva veoma niska. I u BiH se strahuje od gubitka radnih mesta. Termoelektrana je jedan od retkih pogona iz bivše Jugoslavije koji uspešno posluje, iako je veoma visoka cena koju građani za to plaćaju.

Kinezi investiraju

Na samitu Kine i zemalja centralne i istočne Evrope, koji je krajem novembra održan u Budimpešti, predstavnici BiH su potpisali Sporazum o kreditu koji će biti iskorišćen za izgradnju Bloka 7 u Tuzli. Radi se o 613 miliona evra koje bi trebao vraćati tokom dvadeset godina.

Žiško ističe da će građani Tuzle plaćati i novcem i zdravljem, te da će planovima za izgradnju novih termoelektrana BiH ostati jedna od četiri zemlje sa najzagađenijim vazduhom na svetu.

Iako se predviđa da će globalna potražnja za ugljem opadati i da bi do 2021. godine učešće

ovog energenta u proizvodnji struje trebalo da bude oko 36 odsto u odnosu na 41 odsto 2014. godine, Kina bi, po procenama, u tom sektoru trebalo da preuzme sve značajniju ulogu. Na tu opasnost upozorava i Pipa Galop iz zagrebačke kancelarije međunarodne nevladine organizacije Bankvoč.

Ovde se ne radi o investicijama, već o kreditima, kaže ona. Jedna od poslednjih analiza Bankvoča pokazuje da bi desetak novih termoelektrana na ugalj koje se trenutno grade ili čija se gradnja planira na Balkanu, mogle da izazovu ekološke troškove, koji te projekte čine praktično neisplativim. Jer, kada se planira i gradi, vlasti nikada ne računaju troškove emisije ugljen-dioksida.

Tu se navode primeri elektrana u Pljevljima u Crnoj Gori ili Ugljevika u BiH. Jedan od najvažnijih argumenata zagovornika izgradnje novih termoelektrana je naime da je struja koju one proizvode tri puta jeftinija od energije dobivene od sunca i vetra.

Skupa obnovljiva energija

Dirk Bušle iz Energetske zajednice sa sedištem u Beču vidi u obnovljivim energijama šansu za zemlje Zapadnog Balkana, ali i odgovornost Evropske unije da različitim projektima pomogne u izgradnji infrastrukture jer je ona skupa.

Prirodni gas bi takođe bio bolja alternativa od termoelektrana na ugalj, ističe on. Ulaskom tih zemalja u Evropsku uniju bi one bile obavezne na ispunjavanje ciljeva dogovorenih na klimatskoj konferenciji u Parizu.

Izvor: dw.com